

تحلیل عوامل رفتاری برنامه های راهبردی و عملیاتی ورزش همگانی ایران

سیدمحمدحسین رضوی^۱، محمدعلی قره^۲، سیدعماد حسینی^۳، رضا طلایی^{۴*}

۱- استاد دانشگاه مازندران ۲- دانشیار دانشگاه پیام نور ۳- استادیار دانشگاه شهید بهشتی ۴- دانشجوی دکتری دانشگاه شمال، آمل

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۲/۲۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۱۲/۰۸

Analysis of Behavioral Factors of Strategic and Operational Plans of Public Sports in Iran

Seyed Mohammad Hossein Razavi¹, Seyed Mohammad Ali Ghareh², Seyed Emad Hosseini³, Reza Talaie^{4*}

1- Professor of Mazandaran University 2-Assistant Professor of PayameNoor University 3- Assistant Professor of Shahid Beheshti university, 4- PhD student of Sport Management, Shomal University

Received: (2018/02/27)

Accepted: (2018/05/11)

Abstract

The purpose of this study was to analyze the behavioral factors of strategic and operational plans of public sports in Iran. Regarding the research goal, the present research is aimed at using a variety of applied-development research that is conducted in the field of strategic and analytical research. The statistical population of this research consisted of all members of the board of directors and chairmen of the federation of sport federation, academic elite and federation experts (N = 221), which, according to the limited number of the research community, were all sampled. Data collection method includes library studies, Delphi method and finally a researcher-made questionnaire. In order to determine the validity of the questionnaire, experts and professors consulted and after applying all the corrective suggestions, necessary changes were made. The reliability of the questionnaire was obtained through Cronbach's alpha coefficient more than $\alpha = 0.8$. Descriptive and inferential statistics were used to analyze the collected data. Mean, standard deviation of descriptive statistics as well as inferential statistics, one-sample T-test, Friedman and confirmatory factor analysis were used for data analysis. All computations were also performed using AMOS 23 and SPSS 22 software. The fitting goodness index, which indicates that this is acceptable for fitting the model, is acceptable and represents the confirmation of the research model. Other fitting indicators for structural equations of the Tucker-Lewis Index; Benthaler-Bonnet fitting index; Adaptive fit index and fit index are normative; all of them indicate the fitting fit and validation of the confirmatory model of the organizational behavior factors of the public sports of the country.

Keywords

Strategic Plans, Public Sports, Environmental Factors, BSC Model, PEST Model.

چکیده

هدف از این پژوهش تحلیل عوامل رفتاری برنامه های راهبردی و عملیاتی ورزش همگانی ایران بود. با توجه به هدف تحقیق، پژوهش حاضر لحاظ هدف از انواع تحقیقات کاربردی- توسعه ای بوده که به روش تحلیلی و میدانی انجام گرفته و در حیطه مطالعات استراتژیک قرار می گیرد. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه اعضای هیئت رئیسه و رؤسای کمیته های فدراسیون ورزش همگانی، نخبگان دانشگاهی و کارشناسان فدراسیون بود (N=221) که با توجه به تعداد محدود جامعه تحقیق، نمونه گیری به صورت تمام شمار انجام گرفت. روش جمع آوری داده ها شامل مطالعات کتابخانه ای، روش دلفی و در نهایت پرسشنامه محقق ساخته می باشد. برای تعیین روایی پرسشنامه با اساتید و متخصصین مشورت و بعد از اعمال کلیه پیشنهادات اصلاحی، تغییرات ضروری صورت پذیرفت. پایایی پرسشنامه نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ بیش از $\alpha=0.8$ به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. میانگین، انحراف استاندارد از آمار توصیفی و همچنین در بخش آمار استنباطی از آزمون های آماری تی تک نمونه، فریدمن و تحلیل عاملی تأییدی برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شد ضمناً کلیه محاسبات از طریق نرم افزارهای AMOS 23 و SPSS 22 صورت گرفت. شاخص نیکویی برازش که نشان دهنده قابل قبول بودن این میزان برای برازش مطلوب مدل است قابل قبول بوده و نشان دهنده تأیید مدل پژوهش می باشد. دیگر شاخص های نیکویی برازش برای معادلات ساختاری شاخص توکر- لوئیس؛ شاخص برازش بنتلر- بونت؛ شاخص برازش تطبیقی و شاخص برازش مقتصد هنجار شده است که همگی نشان دهنده برازش مطلوب و تأیید مدل تأییدی عوامل رفتار سازمانی ورزش همگانی کشور می باشد.

واژه های کلیدی

برنامه های راهبردی، ورزش همگانی، عوامل رفتاری.

*Corresponding Author: RezaTalaie

* نویسنده مسئول: رضا طلایی
E-mail: Talaie2044@gmail.com

مقدمه

این میان آنچه به عنوان اصلی ترین کارکرد مدیریت (در سطوح مختلف) هر کشور مورد بحث بوده همانا برنامه ریزی و تلاش برای نیل به هدف های پیش بینی شده در آن است (علی نژاد، ۱۳۹۳).

لینا^۱ و همکاران (۲۰۱۲) عنوان نموده اند خدمات برابر ورزش همگانی، یک اصطلاح عمومی از همه انواع فعالیت های بدنی و خدماتی است که رضایت عمومی افراد را برای اجرای ورزش های همگانی ایجاد می نماید و نیاز های مردم را در همه جنبه ها رعایت و مبنای آن مردم محور بوده که برای هر فرد این خدمات بصورت برابر قابل دسترس بوده و همه شهروندان از فرصت های خدمات برابر ورزش همگانی برخوردارند و در آن سهمی می باشند در این سرویس دولت با منابع مالی خود افراد را در این زمینه حمایت می کند. کونگ و تایلر^۲ (۲۰۱۴) در ارتباط با ورزش همگانی گروه های خاص به این نتیجه رسیدند که مشارکت معلولان در ورزش سهم اندکی از مشارکت در ورزش همگانی کشور انگلستان را در مراکز ورزشی آنها دارد اما آنها اهمیت زیادی برای جامعه داشته و بیشتر و بهتر در دستور کار دولت می باشند. سمیع نیا و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان آسیب شناسی راهبردی ورزش همگانی در ایران و ارائه راهکارهای توسعه بر اساس مدل SWOT^۳ نشان داد ورزش همگانی از لحاظ عوامل درونی در ناحیه ی قوت ها و از لحاظ عوامل بیرونی سازمان در ناحیه ی فرصت ها قرار دارد. برای توسعه ورزش همگانی استراتژی تهاجمی توصیه شده است.

استرادیو و شیپوری (۲۰۰۹) توسعه ورزش همگانی زمینه را برای رشد ورزش قهرمانی فراهم می کند و لازم است ورزش همگانی پیش از ورزش قهرمانی توسعه یابد. ورزش همگانی و قهرمانی با هم درآمیخته اند این پژوهشگران، توسعه ورزش قهرمانی را در گرو توسعه ورزش همگانی می دانند اما عکس آن را صادق نمی دانند. مول و همکاران^۴ (۲۰۰۵) در تحقیقی به اثر ورزش همگانی بر ورزش قهرمانی پرداختند آنها در مدل معروف اوقات فراغت خود، ورزش همگانی را پایه توسعه ورزش قهرمانی و حرفه ای دانستند. در پژوهشی دیگر آزمودنی ها بر نقش ورزش همگانی و توسعه آن در پیشرفت ورزش قهرمانی تأکید کرده و آنرا پشتوانه ورزش حرفه ای و قهرمانی قلمداد کردند.

ورزش به عنوان بزرگ ترین پدیده اجتماعی جهانی در زندگی انسان ها نقش بسیار مهمی دارد (ایونا^۱ و همکاران، ۲۰۰۸). در واقع ورزش از ملزومات زندگی معاصر گردیده (معین فرد، ۱۳۸۷) و بخشی از فرهنگ و هویت ملل محسوب می شود (بوچ^۲، ۲۰۰۶) تغییر و تحولات جهانی مقوله های زندگی معاصر، تربیت بدنی و ورزش را از ضروریاتی ساخته که دوری از آن اجتناب ناپذیر به نظر می رسد (مهرآیین، ۱۳۸۸). امروزه ورزش از ضروری ترین نیازها و اساسی ترین مسائل جوامع بشری است. به طوری که کمتر کشوری را می توان یافت که فاقد سازمان ورزشی باشد (غفوری، ۱۳۸۲). در بسیاری از جوامع پیشرفته امروزی جایگاه تربیت بدنی و ورزش برای پیشبرد اهداف کلان هر کشور مشخص و بدیهی است (نصیرزاده، ۱۳۸۷). آنچه علم تربیت بدنی را از سایر علوم معاصر متمایز می سازد، خیل عظیم مخاطبان آن در سراسر جهان است (آذرنیا، ۱۳۸۴). امروزه ورزش را به گونه های متفاوتی از جمله ورزش پرورشی، همگانی و تفریحی، قهرمانی و ورزش حرفه ای می توان در جوامع بشری مشاهده کرد. توسعه تربیت بدنی و ورزش به عنوان زمینه ساز تأمین و تربیت نیروی انسانی سالم و تندرست بخشی از برنامه های توسعه ملی به شمار می آید (سند راهبردی، ۱۳۸۲). گزارش کمیسیون ورزش استرالیا در ۱۹۹۸ نشان داد که اگر تعداد شرکت کنندگان در ورزش های ما لایم ۱۰ درصد افزایش یابد سالیانه ۶۰۰ میلیون دلار در بودجه این کشور صرفه جویی می شود و هزینه مستقیم مراقبت بهداشتی چهار بیماری ناشی از کم تحرکی شامل قلبی - عروقی، سکته، دیابت و سرطان روده ۳۰۶ میلیون دلار برآورد می شود (لیندر و سیت^۳، ۲۰۰۶). توسعه و اعتلای تربیت بدنی و ورزش در جامعه ما منوط به تحول سازنده و مثبت در برنامه های جاری ورزشی است (هالسویر^۴، ۲۰۰۲) و مشارکت افراد در آن سبب توسعه اجتماعی، شناختی و روانی و بهبود تناسب اندام می گردد (سوهن و همکاران^۵، ۲۰۱۴). این موضوع باعث شده که سرمایه گذاری های هنگفتی برای توسعه ورزش در اکثر کشورها انجام شود. همچنین یکی از برجسته ترین ویژگی کشورهای توسعه یافته، توجه به دانش مدیریت به عنوان یکی از ضروریات بلامنزاع پیشرفت، توسعه، رشد اقتصادی و اجتماعی است که در

7. Kung, S. P., Taylor

8. S: Strength - W: Weakness - O: opportunity- T: Threat

9. Mull et al

1. Ioana

2. Buch

3. Lindner & Sit

4. Holzweher

5. Cohen1, et al

6. Lina, et al

در مطالعه حاضر، به منظور پاسخگویی به سؤال اصلی تحقیق از روش پژوهش کیفی استفاده شد. در مرحله اول پژوهش از طریق مطالعه پیشینه تحقیق و جمع‌آوری اطلاعات کتابخانه‌ای، فهرست مقدماتی شاخص‌های پیش‌بین شناسایی شد. فهرست مقدماتی به عنوان سؤالات مصاحبه و ابزار اولیه جمع‌آوری داده‌ها مدنظر قرار. سپس راهنمای مصاحبه، تدوین و محقق قبل از انجام مصاحبه با هریک از نخبگان آگاه، راهنمای مصاحبه برای آنها ارسال نمود. در مرحله بعد مصاحبه‌های کیفی نیمه‌ساختارمند و عمیق با نخبگان آگاه از موضوع پژوهش به عمل آمد. مدت زمان مصاحبه‌ها متفاوت و مکان مصاحبه در محل مورد توافق مصاحبه شونده و پژوهشگر بود. پنج مرحله اساسی ولی نه لزوماً پی‌درپی که در مسیر پردازش یافته‌ها استفاده شد شامل: انتخاب شرکت‌کنندگان، جمع‌آوری داده‌ها، منظم‌سازی یافته‌ها، تجزیه و تحلیل یافته‌ها و ارائه راهبردهای اجرایی بود. سپس با استفاده از روش نمونه‌گیری نظری با ۳۰ نفر از افراد جامعه، مصاحبه‌های کیفی انجام شد. نمونه‌گیری نظری نوعی طرح نمونه‌گیری غیراحتمالی هدفدار است که در پژوهش‌های کیفی از آن استفاده می‌شود. بنابر ضرورت، از برخی مصاحبه شوندگان بیش از یک بار مصاحبه به عمل آمد. انجام مصاحبه‌ها تا حد اشباع نظری ادامه یافت.

پس از انجام مصاحبه، تجزیه و تحلیل یافته‌ها با استفاده از روش استقرای منطقی صورت گرفت. به این صورت که پس از اجرا و ویرایش مصاحبه‌ها نظرات مختلف، در گروه‌های مفهومی یکسان، کدگذاری و طبقه‌بندی و سپس به صورت کیفی تحلیل شد. کدگذاری در این تحقیق به صورت باز و محوری انجام شد. در کدگذاری باز پژوهشگر با مرور مجموعه داده‌های گردآوری شده، تلاش نمود که مفاهیم پنهانی آن را باز شناسد. در این مرحله پدیده مرکزی شناسایی شده و تفسیر شرایط علی و راهبردهای حاصله ارائه گردید. بعد از شناسایی عوامل، پرسشنامه ای به روش لیکرت تهیه شده و در بین نمونه‌های آماری پخش شد. برای روش تجزیه و تحلیل داده‌ها در قسمت کمی، از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. میانگین، انحراف استاندارد از آمار توصیفی و همچنین در بخش آمار استنباطی از آزمون‌های آماری تی تک نمونه، فریدمن و تحلیل عاملی تأییدی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد ضمناً کلیه محاسبات از طریق نرم افزارهای AMOS 23 و SPSS 22 صورت گرفت.

از سوی دیگر در قرن بیست‌ویکم مدیران ارشد بسیاری از سازمان‌ها وقت، انرژی و منابع مالی و انسانی قابل توجهی را صرف تدوین استراتژی و تعیین راهبردهای اساسی سازمان‌های خود می‌کنند، ولی اکثر آن‌ها از عدم اجرای مطلوب استراتژی‌های خود سخن می‌گویند. چشم‌انداز و مأموریتی که مدیران برای خود ترسیم می‌کنند برای خود آن‌ها کاملاً روشن است ولی آگاهی و درک کارکنان آن‌ها از این چشم‌انداز و مأموریت بسیار کم و همسویی و هم‌دلی آن‌ها برای تحقق اهداف منبعث از این چشم‌انداز و مأموریت بسیار کم است؛ بنابراین مدیران ارشد همواره در جستجوی راه‌حلی برای حصول از اجرای استراتژی‌های خود بوده و در این میان روش‌های ارزیابی عملکرد را به‌عنوان ابزاری جهت کنترل استراتژی‌های خود برگزیده‌اند؛ اما ویژگی‌های قرن حاضر که مبتنی بر دانش و اطلاعات می‌باشد کارآمدی روش‌های ارزیابی عملکرد سنتی را که در عصر اقتصاد صنعتی برای سازمان‌ها مناسب به نظر می‌رسد را به شدت زیر سؤال برده است (کشاورز، ۱۳۸۸).

لذا سازمان به سیستمی نیاز خواهد داشت تا علاوه بر اندازه‌گیری تمام ابعاد سازمان، میزان موفقیت سازمان را نیز در دستیابی به رسالت و چشم‌انداز خود اندازه‌گیری نماید. این سیستم همچنین می‌تواند به مدیران سازمان در برنامه‌ریزی استراتژیک کمک شایانی کند.

با توجه به اهمیت و نقش ورزش همگانی بر سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی برای افراد تحقیق حاضر در تلاش است با بهره‌گیری از شیوه‌های علمی به تحلیل عوامل رفتاری برنامه‌های راهبردی و عملیاتی ورزش همگانی ایران می‌پردازد و امید آن می‌رود که نتایج حاصل از آن بتواند مورد استفاده قرار گرفته و به کارایی و اثربخشی بیشتر و ارتقای جایگاه ورزش همگانی و تفریحی کشور بیانجامد.

روش شناسی تحقیق

به منظور پاسخگویی به سؤالات تحقیق از روش پژوهش کمی و کیفی (MIX Method) استفاده شد. جامعه آماری این تحقیق را اساتید منتخب مدیریت ورزشی دانشگاه‌ها، معاونین وزارت ورزش و جوانان، مدیران کل استانی ادارات ورزش و جوانان، روسای فدراسیون‌های ۱۲ گانه همگانی و اعضای شورای ورزش همگانی کشور که در زمینه فعالیت‌های ورزشی خصوصاً ورزش همگانی نقش داشته‌اند تشکیل می‌دهند. در این پژوهش گردآوری داده‌ها در جامعه آماری از طریق مصاحبه تا اشباع نظری ادامه یافت.

یافته های تحقیق

براساس رشته تحصیلی نشان می دهد که مدرک تحصیلی ۶۲/۹ درصد از نمونه علوم ورزشی و ۳۲/۱ درصد سایر رشته ها بود. یافته های مربوط به نمونه های تحت بررسی براساس سابقه شغلی نشان می دهد که سابقه شغلی ۳۷/۱ درصد از نمونه ۱۰ تا ۱۵ سال و ۱۰/۴ درصد بالای ۲۰ سال بود. یافته های مربوط به محیط کلان ورزش همگانی کشور و مولفه های آن نشان می دهد که میانگین محیط کلان ورزش همگانی کشور ۳/۷۴ بوده و از بین مولفه های آن بالاترین میانگین مربوط به محیط اجتماعی با میانگین $۴/۱۲ \pm ۰/۵۱$ و پایین ترین میانگین مربوط به محیط بین الملل با میانگین $۳/۲۳ \pm ۰/۷۲$ بود.

یافته های مربوط به نمونه های تحت بررسی براساس جنسیت نشان می دهد که ۳۵/۷ درصد از نمونه زن و ۶۴/۳ درصد مرد بودند. یافته های مربوط به نمونه های تحت بررسی براساس وضعیت تاهل نشان می دهد که ۱۹/۵ درصد از نمونه مجرد و ۸۰/۵ درصد متأهل بودند. یافته های مربوط به نمونه های تحت بررسی براساس سن نشان می دهد که ۳۲/۱ درصد از نمونه ۴۱ تا ۵۰ سال بودند در حالی که ۱۴/۵ درصد بالای ۶۰ سال بودند. یافته های مربوط به نمونه های تحت بررسی براساس تحصیلات نشان می دهد که مدرک تحصیلی ۴۰/۳ درصد از نمونه فوق لیسانس و ۵/۰ درصد دکتری بود. همچنین ۴۶/۲ درصد از نمونه لیسانس داشتند. یافته های مربوط به نمونه های تحت بررسی

جدول ۱، آمار توصیفی مربوط به مولفه های تحقیق را نشان می دهد.

جدول ۱. آمار توصیفی مربوط به محیط کلان و مولفه های آن

شاخص آماری متغیر	میانگین استاندارد	انحراف	حداقل	حداکثر
محیط سیاسی - حقوقی	۳/۸۹	۰/۵۷	۱/۵۰	۵/۰۰
محیط زیست	۳/۵۴	۰/۶۲	۱/۷۱	۵/۰۰
محیط بین الملل	۳/۲۳	۰/۷۲	۱/۲۹	۵/۰۰
محیط اجتماعی	۴/۱۲	۰/۵۱	۱/۵۰	۵/۰۰
محیط اقتصادی	۳/۹۵	۰/۵۶	۱/۴۳	۵/۰۰
محیط فرهنگی	۳/۷۱	۰/۶۰	۱/۸۶	۵/۰۰
محیط کلان	۳/۷۴	۰/۶۲	۱/۷۳	۴/۷۰

با توجه به طبیعی بودن توزیع داده ها، از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی سوال (عوامل سیاسی موثر بر توسعه ورزش همگانی در ایران کدامند؟) استفاده شد. نتایج در جدول ۲ نشان داده شده است.

با توجه به جدول ۱، از بین مولفه های محیط کلان بالاترین میانگین مربوط به محیط اجتماعی با میانگین $۴/۱۲ \pm ۰/۵۱$ و پایین ترین میانگین مربوط به محیط بین الملل با میانگین $۳/۲۳ \pm ۰/۷۲$ بود.

جدول ۲. نتایج آزمون تی تک نمونه ای

آماره متغیر	میانگین آماری	میانگین درجه آزادی	t	سطح معنی داری
دخالته سیاسیون در روند مدیریتی ورزش همگانی	۳/۶۰	۳	۲۲۰	۱۱/۹۸
اولویت نبودن ورزش برای مسوولین	۳/۶۳	۳	۲۲۰	۱۳/۱۹
جذاب بودن ورزش قهرمانی برای سیاسیون	۳/۸۵	۳	۲۲۰	۱۹/۳۶
تبدیل شدن ورزش به ابزاری در دست سیاسیون	۳/۷۷	۳	۲۲۰	۱۵/۹۱
جایگاه پایین ورزش در بین دغدغه های سیاسی کشور	۳/۵۱	۳	۲۲۰	۸/۸۳
آشنا نبودن سیاسیون با مفاهیم و تعاریف و فواید ورزش همگانی	۳/۹۳	۳	۲۲۰	۲۲/۹۳
وجود مدیران سیاسی در بدنه ورزش کشور	۳/۵۷	۳	۲۲۰	۹/۲۳
محدودیت های ورزشی برای بانوان	۲/۴۶	۳	۲۲۰	۷/۲۰

تحلیل عوامل رفتاری برنامه های راهبردی و عملیاتی ورزش همگانی ایران

با توجه به طبیعی بودن توزیع داده ها، از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی سوال (عوامل اقتصادی موثر بر توسعه ورزش همگانی در ایران کدامند؟) استفاده شد. نتایج در جدول ۳ نشان داده شده است

با توجه به نتایج جدول ۲، «آشنا نبودن سیاسیون با مفاهیم و تعاریف و فواید ورزش همگانی»، «جذاب بودن ورزش قهرمانی برای سیاسیون» و «تبدیل شدن ورزش به ابزاری در دست سیاسیون» مهم ترین عوامل سیاسی موثر بر توسعه ورزش همگانی در ایران از دید نمونه های تحقیق بودند.

جدول ۳. نتایج آزمون تی تک نمونه ای

متغیر	آماره	میانگین آماری	میانگین درجه آزادی	t	سطح معنی داری
گران بودن ورزش به نسبت سایر سرگرمی های اوقات فراغت	۳/۸۱	۳	۲۲۰	۱۸/۹۴	۰/۰۱
مشکلات اقتصادی گریبانگیر مردم	۳/۹۸	۳	۲۲۰	۲۵/۸۷	۰/۰۱
بهبود کمی و کیفی اماکن و فضاهای ورزشی استاندارد	۳/۷۴	۳	۲۲۰	۱۶/۶۳	۰/۰۱
تسهیل ورود بخش خصوصی به ورزش همگانی	۳/۷۵	۳	۲۲۰	۱۶/۷۹	۰/۰۱
ایجاد شرایطی برای جذاب بودن ورزش همگانی برای اسپانسرها	۳/۶۰	۳	۲۲۰	۱۰/۱۴	۰/۰۱
توجه به اقتصاد دانش بیان در ورزش همگانی	۳/۳۸	۳	۲۲۰	۷/۱۳	۰/۰۱
به کارگیری روش های نوین کسب و کار در ورزش همگانی	۳/۴۳	۳	۲۲۰	۷/۷۲	۰/۰۱
توجه و حمایت دولت به اشتغال و اقتصاد در ورزش	۳/۵۴	۳	۲۲۰	۸/۷۳	۰/۰۱

با توجه به طبیعی بودن توزیع داده ها، از آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی سوال (عوامل اجتماعی موثر بر توسعه ورزش همگانی در ایران کدامند؟) استفاده شد. نتایج در جدول ۴ نشان داده شده است

با توجه به نتایج جدول ۳، «مشکلات اقتصادی گریبانگیر مردم» و «گران بودن ورزش به نسبت سایر سرگرمی های اوقات فراغت» مهم ترین عوامل اقتصادی موثر بر توسعه ورزش همگانی در ایران از دید نمونه های تحقیق بودند.

جدول ۴. نتایج آزمون تی تک نمونه ای

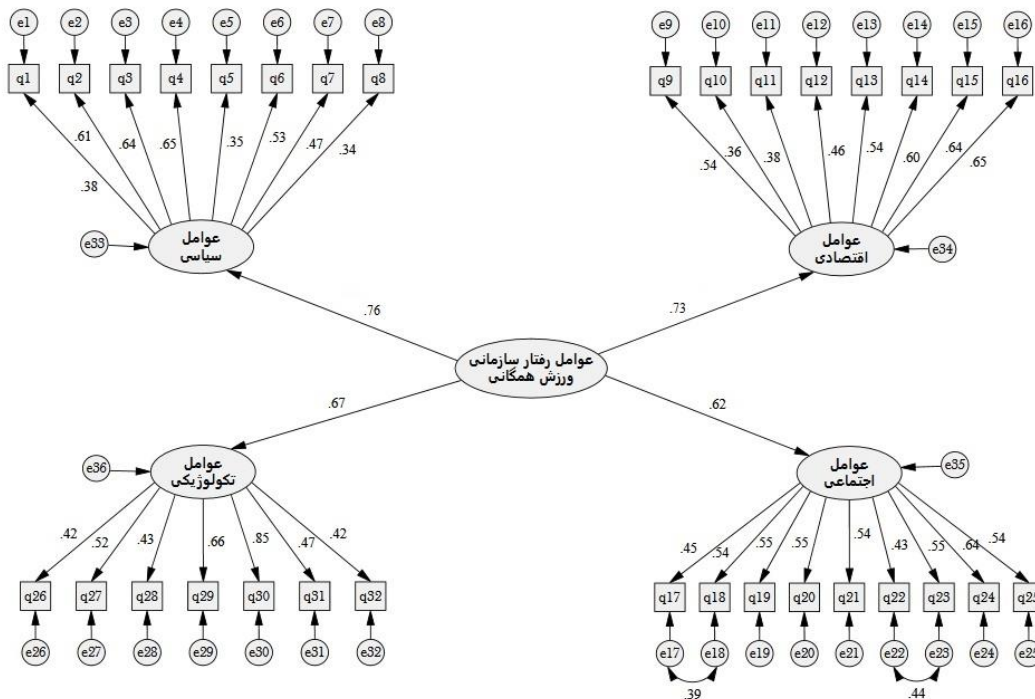
متغیر	آماره	میانگین آماری	میانگین درجه آزادی	t	سطح معنی داری
عدم توجه کافی به ورزش زنان	۳/۵۳	۳	۲۲۰	۱۲/۷۱	۰/۰۱
وجود نگرش منفی به ورزش در فضای باز در بسیاری از شهرها و روستاها	۳/۶۷	۳	۲۲۰	۱۵/۴۲	۰/۰۱
اطلاع رسانی مناسب رسانه ها از فعالیت ها و برنامه های ورزشی همگانی	۳/۴۵	۳	۲۲۰	۸/۸۷	۰/۰۱
کاهش ساعات اوقات فراغت مردم	۳/۴۸	۳	۲۲۰	۹/۲۷	۰/۰۱
پایین بودن سواد حرکتی مردم	۳/۷۲	۳	۲۲۰	۱۵/۹۳	۰/۰۱
پایین بودن انگیزه های جنسیتی برای شرکت مردم در فعالیت های ورزشی	۳/۵۷	۳	۲۲۰	۱۳/۲۹	۰/۰۱
دانش ناکافی مربیان با توجه به روند نامناسب تربیت مربی در کشور	۳/۴۱	۳	۲۲۰	۸/۵۲	۰/۰۱
نفوذ ورزش در بین خانواده ها	۳/۶۲	۳	۲۲۰	۱۴/۸۲	۰/۰۱
توجه به ورزش کارمندی و کارگری	۳/۳۲	۳	۲۲۰	۶/۱۹	۰/۰۱

و «وجود نگرش منفی به ورزش در فضای باز در بسیاری از

با توجه به نتایج جدول ۴، «پایین بودن سواد حرکتی مردم»

ورزش همگانی در ایران کدامند؟) استفاده شد. نتایج در جدول ۵ نشان داده شده است. بر اساس ۴ عامل رفتاری برنامه‌های راهبردی و عملیاتی ورزش همگانی ایران، مدل تأییدی تحقیق ارائه می‌گردد.

شهرها و روستاها» مهم‌ترین عوامل اجتماعی موثر بر توسعه ورزش همگانی در ایران از دید نمونه‌های تحقیق بودند. با توجه به طبیعی بودن توزیع داده‌ها، از آزمون تی تک نمونه‌ای برای بررسی سوال (عوامل تکنولوژیکی موثر بر توسعه

شکل ۱. مدل تأییدی عوامل رفتار سازمانی ورزش همگانی کشور

برخوردار بوده که نشان می‌دهد گویه‌های تحقیق، شاخص‌های مناسبی به منظور شناسایی عوامل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و تکنولوژیکی به شمار می‌روند.

در شکل ۱ مدل عوامل رفتار سازمانی ورزش همگانی کشور متشکل از ۴ عامل، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و تکنولوژیکی از ارائه شده است. همانطور که مشاهده می‌شود تمامی مقادیر بارهای عاملی به دست آمده از مقدار قابل قبولی (بیشتر از ۰/۳)

جدول ۵. شاخص‌های برازش مدل تأییدی عوامل رفتار سازمانی ورزش همگانی کشور

شاخص برازش	میزان	ملاک	تفسیر
کای اسکوار (X ²)	۹۵۸/۲۰۴	-	-
درجه آزادی (df)	۴۵۸	-	-
نسبت کای اسکوار به درجه آزادی (X ² /df)	۲/۰۹۲	کمتر از ۳	برازش مطلوب
شاخص نیکویی برازش (GFI)	۰/۹۱۸	بیش از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص توکر-لويس (TLI)	۰/۹۱۹	بیش از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص برازش بنتلر-بونت (BBI)	۰/۹۲۲	بیش از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹۴۷	بیش از ۰/۹۰	برازش مطلوب
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	۰/۰۸۲	کمتر از ۰/۱	برازش مطلوب
شاخص برازش مقتصد هنجار شده (PNFI)	۰/۶۴۷	بیشتر از ۰/۰۵	برازش مطلوب

قابل قبول بودن این میزان برای برازش مطلوب مدل است. مقدار ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)^۵ که شاخص دیگر نیکویی برازش است نیز ۰/۰۸۲ می باشد که با توجه به اینکه کمتر از ۰/۱ است، قابل قبول بوده و نشان دهنده تأیید مدل پژوهش می باشد. دیگر شاخص های نیکویی برازش برای معادلات ساختاری بدین صورت است که مقدار شاخص توکر- لویس (TLI)^۶ ۰/۹۱۹؛ شاخص برازش بنتلر- بونت (BBI)^۷ ۰/۹۲۲؛ شاخص برازش تطبیقی (CFI)^۸ ۰/۹۴۷ و شاخص برازش مقتصد هنجار شده (PNFI)^۹ ۰/۶۴۷ است که همگی نشان دهنده برازش مطلوب و تأیید مدل تأییدی عوامل رفتار سازمانی ورزش همگانی کشور می باشد.

ورزش به ابزاری در دست سیاستیون «مهم ترین عوامل بودند. اگرچه که به طور اصولی بایستی ورزش از سیاست جدا باشد اما حقیقت آن است که ورزش و سیاست همیشه با هم به طور نزدیک مربوط بوده اند.

برای آزمون اینکه مدل تأییدی عوامل رفتار سازمانی ورزشی همگانی کشور از برازش مناسبی برخوردار است، از شاخص های برازش استفاده شد. در مدل یابی تأییدی و معادلات ساختاری با تأکید بر نرم افزار AMOS باید برای تعیین برازش مدل از سه شاخص برازش مطلق^۱، تطبیقی^۲ و مقتصد^۳ استفاده کرد. براساس نتایج جدول ۵ مقدار نسبت آماره کای اسکوار (X²) برابر با ۹۵۸/۲۰۴ به درجه آزادی ۴۵۸ برابر با ۲/۰۹۲ است. با توجه به این که این مقدار کمتر از ۳ است، مطلوب بودن مقدار به دست آمده به منظور بررسی برازش و تأیید برازش مدل می باشد. شاخص نیکویی برازش^۴ (GFI) ۰/۹۱۸ است که نشان دهنده

بحث و نتیجه گیری

تجزیه تجزیه و تحلیل وضعیت در مدیریت سازمان ها و حوزه های گوناگون امری متداول است. به دلیل ماهیت متغیر و تحولات روزافزون اجتماعی و اقتصادی زندگی مدرن، مدیران سازمان ها نیازمند مطالعه محیط پیرامونی و توجه به تغییرات آینده برای انطباق سریع با شرایط محیطی هستند. مدیران ورزشی نیز از این مقوله مستثنا نیستند. نتایج بررسی عملکرد بسیاری از سازمان های ورزشی نشان می دهد، آن سازمان هایی که برای انجام مأموریت و دستیابی به اهداف خود از مدیریتی مبتنی بر برنامه ریزی استراتژیک استفاده کرده اند، توانسته اند در فعالیت های مختلف به موفقیت های چشمگیری دست یابند. برنامه ریزی استراتژیک روش بسیار متداولی است که سازمان ها از آن برای پاسخ مناسب به شرایط متغیر داخلی و خارجی استفاده می کنند و میزانی که برنامه ریزی استراتژیک مورد استفاده قرار می گیرد یک عامل پیشگویی کننده مهم از اعتبار و موفقیت یک سازمان محسوب می شود. برنامه ریزی استراتژیک یک عامل کلیدی و بسیار مهم در عملکرد و برتری سازمانی است. برای تدوین برنامه ها و استراتژی های مناسب جهت مدیریت موفق و استفاده بهینه از منابع، بررسی وضعیت موجود و شناخت نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت ها و تهدیدها امری ضروری است. نتایج تحقیق نشان داد که هشت عامل سیاسی موثر بر توسعه ورزش همگانی در ایران وجود دارد که از بین این عوامل، «آشنا نبودن سیاستیون با مفاهیم و تعاریف و فواید ورزش همگانی»، «جذاب بودن ورزش قهرمانی برای سیاستیون» و «تبدیل شدن

6. Tucker- Lewis Index
7. Bentler- Bonett Index
8. Comparative Fit Index
9. Parsimonious Normed Fit Index

1. Absolute Index
2. Comparative Index
3. Parsimonious Index
4. Goodness Fit Index
5. Root Mean Squared Error of Approximation

یک کشور تأثیرگذار باشند، به نحوی که محبوبیت جذابیت ورزش به اهمیت و علاقه مردم و اهمیت آن در فرهنگ ملت‌ها وابسته است.

نتایج تحقیق نشان داد که هفت عامل تکنولوژیکی موثر بر توسعه ورزش همگانی در ایران وجود دارد که از بین این عوامل، «تغییر سبک زندگی مردم» و «افزایش استفاده مردم از شبکه های اجتماعی در اوقات فراغت» مهم ترین عوامل بودند. در این ارتباط نتایج تحقیق استرید (۲۰۰۲) به نقل از شعبانی و همکاران (۱۳۹۰) در کشور نروژ نشان می دهد که نوجوانان و جوانان بیشتر وقت خود را صرف فعالیت های غیر حرکتی از قبیل تماشای تلویزیون، ویدئو و بازیهای رایانه ای می کنند و کمتر به فعالیت های جسمانی منظم می پردازند. دنیای کنونی طی دهه های اخیر با سرعت رو به صنعتی شدن و اقتصادی شدن پیشرفته است به نحوی که زندگی انسانی را نیز در بسیاری از جوامع به زندگی ماشینی بدل نموده و یا در حال انجام آن است. به همین سبب زندگی در دنیای امروز ابتکار عمل سریع را از انسان گرفته و او را دچار فقر حرکتی کرده و به دنبال این فقر حرکتی مشکلات عدیده جسمی، روانی و اجتماعی را برای وی پدید آورده است (جوادی پور و سمیع نیا، ۱۳۹۲). بر اثر گسترش تمدن و صنعتی شدن، هرچند شاهد افزایش رشد اقتصاد و شکوفایی تکنولوژی و ماشینی شدن زندگی بشر هستیم اما به موازات این رشد و ترقی از نقش انسان به عنوان عامل رشد و ترقی کاسته شده است، به طوری که به جای انسان خلاق از ماشین های طراح و برنامه نویس و سیستم های خودکار و رایانه ای استفاده می شود که پیامد آن کاهش استفاده از نیروی انسانی و زمان کار و افزایش اوقات فراغت انسان ها بوده است.

شاخص نیکویی برآزش که نشان دهنده قابل قبول بودن این میزان برای برآزش مطلوب مدل است قابل قبول بوده و نشان دهنده تأیید مدل پژوهش می باشد. دیگر شاخص های نیکویی برآزش برای معادلات ساختاری شاخص توکر- لویس؛ شاخص برآزش بنتلر- بونت؛ شاخص برآزش تطبیقی و شاخص برآزش مقتصد هنجار شده است که همگی نشان دهنده برآزش مطلوب و تأیید مدل تأییدی عوامل رفتار سازمانی ورزش همگانی کشور می باشد.

در یک نتیجه گیری کلی می توان بیان داشت که که ورزش همگانی ایران هنوز جایگاه واقعی خود را در کشور نیافته است. ورزش و بازی که بخش مهمی از ورزش های همگانی را تشکیل می دهند، جزء تفکیک ناپذیر زندگی اجتماعی انسان است و با

نتایج تحقیق نشان داد که هشت عامل اقتصادی موثر بر توسعه ورزش همگانی در ایران وجود دارد که از بین این عوامل، «مشکلات اقتصادی گریبانگیر مردم» و «گران بودن ورزش به نسبت سایر سرگرمی های اوقات فراغت» مهم ترین عوامل بودند. بر کسی پوشیده نیست که با وجود اهمیت ورزش برای سلامت جسمی و روحی، فشارهای اقتصادی و مشکلات مختلف موجب شده تا ورزش خیلی در سبد خانوار قرار نگیرد. شرایط نامساعد اقتصادی دلیل بسیاری از افراد برای شرکت نکردن در فعالیت های ورزشی است. وضعیت خوب اقتصادی باعث شرکت بیشتر افراد در فعالیت های اوقات فراغت و همچنین فعالیت های ورزشی تفریحی در اوقات فراغت می شود. بر همین اساس واضح است که وضعیت اقتصادی مناسب می تواند جوانان و خردسالان یک خانواده را نیز بیشتر درگیر فعالیت های ورزشی نماید. اگر به صورت کلی و عمومی به موضوع نگاه شود، در بسیاری از موارد، انجام فعالیت های ورزشی مستلزم هزینه فراوانی از سوی ورزشکار خواهد بود. با این تفاسیر، منطقی به نظر می رسد که مشکلات اقتصادی گریبانگیر مردم و نیز گران بودن ورزش به نسبت سایر سرگرمی های اوقات فراغت مهم ترین عامل اقتصادی موثر بر توسعه ورزش همگانی کشور باشد.

نتایج تحقیق نشان داد که نه عامل اجتماعی موثر بر توسعه ورزش همگانی در ایران وجود دارد که از بین این عوامل، «پایین بودن سواد حرکتی مردم» و «وجود نگرش منفی به ورزش در فضای باز در بسیاری از شهرها و روستاها» مهم ترین عوامل بودند. که این نتایج با یافته های پژوهش شعبانی (۱۳۹۰)، واحد (۱۳۸۸)، غفرانی (۱۳۸۷) در رابطه با نقش سلامتی ورزش همگانی در بین جامعه همخوانی دارد. همسو با نتایج این پژوهش مول و همکاران (۲۰۰۵) از ورزش همگانی به عنوان یک ضرورت در امر سلامت جسمی و روحی یاد می نماید. همچنین نتایج تحقیقات آرداهان^۱ (۲۰۱۲) در ارتباط با مزیت های ورزش همگانی و تفریحی نشان می دهد که رابطه معناداری بین رضایت زندگی و هوش عاطفی افراد شرکت کننده در ورزش در مکان های رو باز وجود دارد و در مقایسه این افراد، از رضایت زندگی بیشتری نسبت به اشخاص غیر فعال برخوردارند. میزان تأثیرگذاری فرهنگ بر ورزش و موفقیت ورزشی به اندازه ای است که بعضی از محققین تأثیر آن را بیشتر از شرایط ژنتیکی می دانند. اهمیت این نکته که یک ملت یا یک کشور به ورزش همگانی علاقه داشته باشند، می تواند تأثیر بسیار زیادی بر دستیابی به مشارکت حداکثری جامعه در ورزش همگانی داشته باشد. عوامل فرهنگی می توانند بر زیبایی ذاتی و جنبه های فیزیکی ورزش در

همگانی را نیز فراهم سازند. لذا، مسئولین ورزش کلان کشور باید از متخصصان لازم در عرصه مدیریت و برنامه ریزی راهبردی و بلند مدت بهره مند شوند و یا این که افرادی با کارنامه مشخص و درخشان در عرصه برنامه ریزی بلند مدت در رأس نهادهای متولی ورزش همگانی جای گیرند. همچنین رسانه ها و به ویژه صدا و سیما را باید جهت توجه بیشتر به رشته های متنوع ورزش همگانی ترغیب نمود. در این زمینه همکاری و تعامل لازم بین سازمان های مربوطه و صدا و سیما می تواند حمایت رسانه ها را در پی داشته باشد.

توجه به شرایط اقلیمی و جغرافیایی هر منطقه بازی ها و ورزش - هایی رواج دارد که در بسیاری موارد نفوذ و نمود بیشتری در سرزمین های پیرامونی پیدا کرده است. ورزش ها و بازی های سنتی و همگانی بازتاب هویت های فرهنگی فردی و جمعی و نیز عواملی پراهمیت در توسعه فرهنگی اند و برخلاف ورزش های مدرن که در تمام جهان رواج دارند، ورزش ها و بازی های سنتی معمولاً از عرصه محلی یا ملی خارج نمی شوند اما با توجه به نمود فرهنگی اقوام و ملل مختلف، بایستی در حفظ و توسعه آن ها تلاش نمود چرا که این ورزش ها اولاً از اهمیت وافری برخوردارند و ثانیاً می توانند زمینه مشارکت فعال جامعه در ورزش

منابع

- 1- Ahn, H., Applying the Balanced Scorecard Concept: An Experience Report. *Journal of Long Range Planning*. 2001. Pp:19-22
- 2- Ardahan, F. "Life satisfaction and emotional intelligence of participants/nonparticipants in outdoor sports". Turkey case, *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 62 (2012): 4 – 11, Available online at www.sciencedirect.com.
- 3- Azarnia H. Student's orientation towards public sport in Tabriz University, Master's thesis, Tabriz University. 2004.
- 4- Brinthaupt, T. M., Kang, M., and Anshel, M. H. Change in exercise commitment Following a values- Based wellness program. *Journal of sport Behavior*, vol. 36, No, 1, 2013. pp: 3- 22.
- 5- Buch, T. Resident perception of event impacts: Taupo and Ironman Newzealand. Master's Thesis, AUT University. 2006.
- 6- Ghafouri F. Determining the factors affecting people's tendency towards public and heroic sport to determine the strategies of sport in the country. Ph.D. in Sport Management at Tarbiat Modares University. 2003.
- 7- Ghareh M, Shajii R. Investigating the Challenges and Obstacles to the Exercise Sharing in Iran with Emphasis on Human Resources and Management. The 7th National Conference on Physical Education and Sport Sciences, Tabriz University. 2005.
- 8- Ghareh M. General sport situation in Iran and comparison with several selected countries of the world, Doctoral dissertation, Management and Sport Planning, Tarbiat Moallem University, Tehran. 2005.
- 9- Ghofrani M. Designing and designing a strategy for the development of general sports and championship in Sistan and Baluchestan province. Ph.D., Faculty of Physical Education, University of Tehran. 2008.
- 10- Holzweher, F. Sport for all as a Social Change and Fitness Development. Institute of Sport Scenic, Vienna University, Austria. 2002.
- 11- Ioana, M, Badulescu, A, Bac, O, Bac, D. Qualitative and quantitative analysis of sport tourism from the perspective of Romanian young adults. MPRA Paper, No 7641, on-line at <http://mpra.ub.uni-muenchen.de>. 2008.
- 12- Kaplan Robert, Norton David. Strategy map, translated by Hossein Akbari et al., Asia Publishing, Third Edition. 2011.
- 13- Kung, S. P., & Taylor, P. "the use of public sports facilities by the disabled in England". *Sport Management Review* 17 (2014): 8–22. Contents lists available at Science Direct.
- 14- Lina, S., & Ruixue, C. "Research Status on Equalization of Public Sports Service for Nationwide Fitness in Hebei". 2012 International Conference on Solid State Devices and Materials Science, Available online at www.sciencedirect.com, *Physics Procedia* 25 (2012): 2298 – 2303.

- 14- Lindner, K. J. & Sit, C. H. P. Situational state balances and participation motivation in youth sport: A reversal theory perspective. *British Journal of Educational Psychology*, Vol. 76, 2006. pp. 369-384.
- 15- Mahdizadeh, A. Talebpoor M, Fathi M. "Examining the status of sport tourism in Mashhad based on swot analysis." *Applied Research in Sport Management*, 2014. 2 (4): 23-36
- 16- Mehrabani, J. The Effect of Proposed Pattern of General Sports on Physical Fitness Factors of Non-Athlete Male Students. Master's Thesis, University of Guilan. 2005.
- 17- Mehraein, M. *New Sociological and Sports Ideas*. Tehran: Publications of Sociologists, 2008. p. 25.
- 18- Moeinfard M. The status of the sport tourism industry in Iran and its development pattern. Kharazmi University PhD Thesis. 2008.
- 19- Mull, R. F., & Kathryn, G., & Bayless Craig, M., & Ross Lynn, M. "Recreational Sport management". *Human Kinetics*, 4th edition, 2005. pp: 23-35.
- 20- Nasirzadeh, A. Design and development of strategy for development of sporting championship and public sport in Kerman province. Master's Thesis, Payame Noor University. 2008.
- 21- Razavi MH, AshkohTaheri R. Socio-Economic Status (SES) of Participants in General Sports Activities in Mazandaran Province. *Journal of Research*, 2009. No. 5.
- 22- Saminia M, Peymani zadeh H, Javadipour M. "Strategic Pathology of Public Sports in Iran and Developing Solutions Based on the Swot Model." *Sport Management Research in Sport Sciences*, 2012 .(5) 20: 221-238.
- 23- Shabani A, Ghagouri F, Honari H. "A Study of the Challenges of Public Sports in Iran." *Journal of Sport Management Research in Sport Sciences*, 2010. (3) 10: 13-26.
- 24- Sotiriadou, K., & Shillbury, D. "Australian elite athlete development: An organizational perspective". *Sport Management Review*, 2009, 8 (6): 13-27.
- 25- The strategic document of the comprehensive system of development and sport development of the country. Islamic Revolutionary Organization of Iran. 2003
- 26- Vahed, V. Reviewing Strategies and Strategies for Public Sports in Isfahan Province. Master's Degree, Islamic Azad University Boroujerd Branch. 2009. Pp: 98-99